

Quangdi yin fu jing

黃帝陰符經

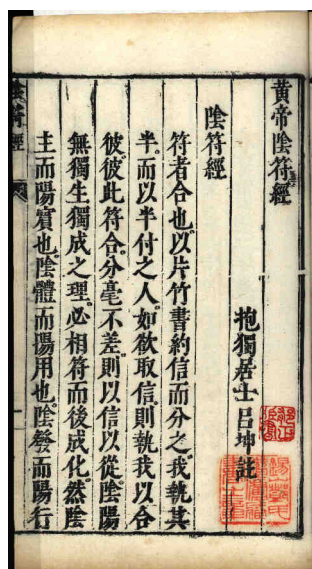
Prezentare, traducerea primelor 7 versete, note și comentarii de
Laurențiu Teodorescu

(© 2002 - toate drepturile rezervate autorului - mail to: teodorescu@dr.com)

Textul în limba chineză

- Ⓐ 觀天之道，執天之行，盡矣。
- Ⓑ 天有五賊，見之者昌。五賊在心，施行於天。
- Ⓒ 宇宙在乎手，萬化生乎身。
- Ⓓ 天性人也，人性機也。立天之道，以定人也。
- Ⓔ 天發殺機，鬥轉星移。地發殺機，龍蛇起陸。人發殺機，天地反覆。天人合發，萬化定基。
- Ⓕ 性有巧拙，可以伏藏。
- Ⓖ 九竅之邪，在乎三要，可以動靜。
- Ⓖ 火生於木，禍發必剋。姦生於國，時動必潰。知之修鍊，謂之聖人。
- Ⓘ 天生天殺，道之理也。
- Ⓙ 天地萬物之盜，萬物人之盜，人萬物之盜。三盜既宜，三才既安。
- Ⓚ 故曰，食其時，百骸理，動其機，萬化安。
- Ⓛ 人知其神之神，不知不神之所以神。
- Ⓜ 日月有數，大小有定。聖功生焉，神明出焉。
- Ⓝ 其盜機也。天下莫能見，莫能知。君子得之固躬，小人得之輕命。
- Ⓞ 瞽者善聽，聾者善視。絕利一源，用師十倍。三反晝夜，用師萬倍。
- Ⓟ 心生於物，死於物。機在目。
- Ⓠ 天之無思，而大思生。迅雷烈風莫，不蠢然。
- Ⓡ 至樂性餘，至靜則廉。
- Ⓢ 天之至私，用之至公。
- Ⓣ 禽之制在氣。
- Ⓤ 生者死之根，死者生之根。恩生於害，害生於恩。
- Ⓥ 萬人以天地丈理聖，我以時物丈理智。

Tratatul Împăratului Galben [despre] punerea în acord cu obscurul Yin

Huangdi yinfu jing
黃帝陰符經
editat de Lukun 呂坤
(1536-1618)

Introducere

陰符經 *Yinfu jing* este un mic tratat daoist care s-a bucurat de o deosebită popularitate în mediile chineze, dar relativ puțin cunoscut europenilor.

Scris probabil în prima jumătate a dinastiei *Han* 漢 (206 î.e.n. - 220 e.n.), întrucât îl găsim citat în *Însemnările istorice* - *Shiji* 史記¹ ale lui *Sima qian* 司馬遷 (145-86 î.e.n.), capitolul 69 - biografia lui *Suqin* 蘇秦, în care se povestește că acesta ar fi obținut “周書陰符” «cartea *Yinfu* [din timpul dinastiei] *Zhou*», a devenit cunoscut datorită comentariilor făcute de *Taigong* 太公 (sec. XII î.e.n.), *Fanli* 范蠡 (sec. V î.e.n.), *Guigu zi* 鬼谷子 (sec. IV î.e.n.), *Zhangliang* 張良 (d. 189 î.e.n.), *Zhuge liang* 諸葛亮 (181-234 e.n.) și, mai ales, *Liquan* 李筌, în timpul domniei lui *Xuan zong* 玄宗 (712-756) din dinastia *Tang*, fiind inclus în *玄門功課經* *Xuan men gongke jing* - *Cartea studiului porții misterelor* și în

capitolul 本文類 *Benwen lei* - *Texte referențiale* al secțiunii (部 *bu*) 洞真 *Dong zhen* - *Nemuritorii desăvârșiți* din 正統道藏 *Zhengtong dao zhang* - *Canonul taoismului din Epoca Zhengtong*.

Titlul

陰 *yin* este componentă a binomului 陰陽 *yin-yang*. În accepțiunea primitivă, 陰 *yin* reprezenta *nebulosul, întunecatul*², prin extensie *secret, ocult*, fiind compus din 今 *în prezent, actual* (exprimat tautologic prin 亼 *a uni* + 冫 *joncțiune, unire, contact*) și 云 (☁) *nor*, iar 易 *yang* reprezenta 旦 *soarele deasupra orizontului* trimițându-și 勿 *razele*³ (☀), deci *luminosul*. Prin adăugarea radicalului 阜 *fu = colină* (阡

¹ lucrare de mari proporții, redactată între 103-92 î.e.n. și bazată pe tradiții orale, texte, arhive și mărturii contemporane, *Shiji* 史記 (*Însemnările istorice*) acoperă o perioadă de peste 3000 de ani, începând cu domnia Împăratului Galben (*Huangdi* 黃帝), până la domnia împăratului *Wudi* 武帝 (141-87 î.e.n.) din timpul dinastiei *Han* 漢. Cartea este structurată în trei diviziuni principale, cuprinzând 130 de capitole: *anale ale suveranilor*, în care sunt descrise 12 epoci, cuprinzând istoria a 20 de clanuri nobiliare, *tratate* asupra ritualurilor, muzicii, astronomiei, administrației, geografiei, economiei, dreptului, armatei, etc. și 70 de *biografii*.

² în dicționarul *Shiming* 釋名 - *Explicarea numelor*, scris de *Liuxi* 劉熙 la începutul sec. II e.n., se precizează: “陰，蔭也。” «*Yin [este] umbros*».

³ la origine un *steag, flamură* din mai multe benzi fixate de un băț, prin extensie *a flutura, oprire, interdicție, negație* (ordin care se dădea soldaților prin intermediul steagului), *obiecte lamelare, jet, raze*.

→ 𠄎 → 阜 → 阝 *deal terasat*), 陽 *yang*-ul a ajuns să reprezinte *versantul sudic al unei coline*, deci *luminos*, iar 陰 *yin*-ul, *versantul nordic al unei coline*, deci *umbră*. Dar *yang* și *yin* mai desemnează și malurile nordic și, respectiv, sudic ale unui râu, în acest caz, *malul nordic*, unde se reflectă lumina, fiind *yang*, iar *malul sudic* fiind *yin*⁴. Dialectica *yin-yang* nu trebuie privită ca o dialectică a conflictului și a opoziției, atât de familiară gândirii europene, ci ca o dialectică a complementarității⁵, în care polaritățile inverse se completează și se reunesc pe baza legii duale a coexistenței și alternanței. Din această perspectivă, *yin*-ul trebuie înțeles aici ca incluzând și *yang*-ul.

Ideograma 符 *fu*, alcătuită din semnul 竹 (𦵏) bambusului și 付 = un 1 om care folosește 寸 *unitatea de măsură*⁶, deci *a respecta reguli precise, a se supune autorității*, cu sensul de *a da, a încredința, a recomanda, a plăti*, desemna inițial un baston din bambus, secționat în lungime după o linie neregulată și care servea drept semn convențional, diplomă, contract⁷, etc., fiecare dintre părțile interesate primind o jumătate, iar autenticitatea putând fi oricând verificată prin unirea lor. Ulterior, 符 *fu* a căpătat sensurile de ① *a pune în acord cu, în conformitate cu*⁸, prin extensie *a uni*, accepțiune în care este interpretată de *Liquan* 李筌⁹, ② *semn, simbol*¹⁰, ③ *talisman*.

Ideograma 經 *jing* prin care este exprimată noțiunea de *tratat* este alcătuită din 糸 a 纟 b ⇨ 𠄎 c ⇨ 工 radicalul 纟 (a), imagine a *firului de mătase pe care se găsesc două gogoși de mătase*, semnificând *sucesiunea* unor entități individualizate (sucesiunea generațiilor de-a lungul firului invizibil al vieții), semnul 𠄎 (b), reprezentând *pânza de apă freatică* (scurgere sub pământ), cu sensul de imperceptibilitate a fluidului care circulă, respectiv a științei, și semnul 工 (c), așa-numitul "*echer al muncii*", provenind de la *omul care muncește la defrișarea terenului*¹¹, indicând utilitatea practică, prin

⁴ 說文解字 *Shuowen jiezi* - Dicționarul analitic al caracterelor, scris în jurul anului 120 e.n. de Xushen 許慎, definește termenul 陰 *yin* drept “山之北，水之南。” «nordul unui munte, sudul unui râu».

⁵ asemănătoare *sizigiilor* (perechi de realități complementare, ex.: cerul și pământul, ziua și noaptea, viața și moartea, conjuncția și opoziția, etc.) introduse de neognosticul Valentin în secolul II e.n.

⁶ 寸 se traduce prin *unitate de măsură egală cu un deget* (mai precis lățimea policelui) și reprezenta, la origine, *locul încheieturii mâinii unde se palpează pulsul* 𠄎, loc care se găsește la o lățime de police de articulația mâinii.

⁷ așa cum îl găsim tradus de Florian Reiter - The 'Scripture of the Hidden Contracts' (Yin-fu ching): A Short Survey on Facts and Findings, Nachrichten der Gesellschaft für Natur- und Völkerkunde Ostasien, 1984, 136, pp. 75-83.

⁸ așa cum îl găsim tradus de Franz Huebotter - Classic on the Conformity of Yin / Schrift von der Konformität des Yin, Druck der Missionsdruckerei, Tsingtao, 1936.

⁹ motiv pentru care ne-am însușit-o și noi.

¹⁰ așa cum îl traduc Cezar Culda și Eleonora Culda - Tratatul simbolului Yin. În: Daoismul prin scrierile și practicile sale, Ed. Licorna, București, 1995, pp. 129-132.

¹¹ conform *Dicționarului analitic al ideogramelor (Shuowen jiezi 說文解字)*, 工 provine de la imaginea *echerului* antic, unealtă care dă formă tuturor lucrurilor, cu sensul de *muncă, lucru, obiect*

extensie, *lucru, operă*. *Jing* 經 se traduce prin: *regulă constantă, cărți considerate reguli ale imperiului, canon, pravilă*.

Folosirea termenului *jing* 經 în această accepțiune apare la *Zhuangzi* 莊子, în capitolul 14, intitulat *Tianyun* 天運 - *Evoluția naturală*, pentru a desemna cărțile care tratau despre cele șase discipline de studiu ale educației confucianiste: *Odele* (*shi* 詩), *Istoria* (*shu* 書), *Ritualurile* (*li* 禮), *Muzica* (*yue* 樂), *Transformările* (*yi* 易)¹² și *Primăverile și toamnele* (*chunqiu* 春秋)¹³.

Ulterior, spre sfârșitul dinastiei *Xi Han* 西漢 - *Han de apus* (206 î.e.n.-24 e.n.), prin *jing* 經 au fost desemnate și comentariile (傳 *zhuan*) textelor respective, pentru ca, pe parcurs, prin acest termen să fie denumite și alte categorii de texte fundamentale neconfucianiste, datorită respectului deosebit de care se bucurau în epocă.

Atribuirea acestui tratat legendarului *Împărat Galben Huangdi* 黃帝 a fost făcută probabil pentru a-i conferi o mai mare autoritate.

Traducere și comentarii

⊗ 觀天之道，執天之行，盡矣。

Contemplă calea cerului [și] nu te abate de la mersul ei. [Astfel], toate se-implinesc.

觀 *guān* = *a vedea, a privi, a observa, a contempla*¹⁴, format din foneticul 萑 *guan* și 見 *jian* = *ochi* (見 imaginea unei persoane cu *ochi* enormi). Pronunțat *guàn*, 觀 înseamnă *templu daoist*, ceea ce dă o și mai mare frumusețe interpretării versetului.

天 *tian* = *Cer*, dar și *natură, natural*¹⁵.

(de aici și expresia de "*echer al muncii*"). Proveniența acestui radical de la simplificarea lui 𠄎 = *omul care muncește la defrișarea terenului* este preluată după Jacques Lavier - *Histoire, doctrine et pratique de l'acupuncture*, Éd. Claude Tchou, 1966, p. 78. Léon Wieger - *Caractères chinois*, 7 édit., Taichung, Kuangchi Press, 1962, *Leçons étymologiques*, 12 H, p. 41 interpretează anticul radical 𠄎 ca reprezentând *venele de apă subterane, care joacă un important rol în geomancia chineză*, provenind din cursul 𠄎 *apei sub — suprafața solului*, elementul fonetic nefiind 工, cum s-ar deduce din analiza caracterului modern 𠄎, ci 𠄎 → 壬 (*un om în picioare, pe pământ*).

¹² 易 *yi* = *schimbare, transformare, mutație*, cu referire la ciclicitatea alternanțelor 陰 *yin* - 陽 *yang*. Cf. Léon Wieger (*Caractères chinois*, 7 édit., Taichung, Kuangchi Press, 1962, *Leçons étymologiques*, 101 C, p. 246) pictograma reprezenta un *cameleon*.

¹³ 春秋 *Chunqiu* - *Analele primăverilor și toamnelor* (termenul 春秋 - *primăveri [și] toamne* având semnificația de *an, vârstă*, provine de la menționarea anotimpurilor la începuturile de paragrafe, exprimând aici deasemenea și ideea de *înălțare și decadență*), lucrare atribuită lui Confucius (*Kongzi* 孔子), relatează evenimentele petrecute în perioada 722-481 î.e.n. în vechiul stat *Lu* 魯 din *Shandong* 山東.

¹⁴ așa cum este interpretat în *Yijing* 易經 - *Tratatul schimbărilor*, hexagrama 20 ䷂.

¹⁵ ca în: “其天守全” «*darurile [primitive de la] natură fiind păstrate intacte.*» - *Zhuangzi* 莊子, cap. 19 達生 *Dasheng* – *Înțelegerea vieții*.

天之道 *tian zhi dao* *Calea Cerului*, în sensul de *ordine imanentă și universală*, bazată pe alternanța și echilibrul polarităților *yin* și *yang*¹⁶.

行 *xíng* = *acțiune, mișcare*¹⁷. După Jacques Lavier¹⁸, 行 *xíng* provine de la imaginea a doi oameni mergând spate în spate 𠂔, mersul evocând mișcarea, iar poziția spate în spate evocând direcțiile contrare, după Léon Wieger¹⁹, 行 *xíng* (𠂔) provine din succesiunea urmelor lăsate de piciorul stâng 𠂔 → 𠂔 și de cel drept 𠂔 → 𠂔 în timpul mersului, iar Wang Hongyuan 王宏源²⁰ interpretează această ideogramă drept o încrucișare de drumuri 𠂔 → 𠂔 → 𠂔, în toate cazurile însă ideea centrală fiind aceea de *mișcare*, tradusă prin: *a merge, a înainta, a pleca, a acționa*.

行 pronunțat *háng* înseamnă *drum, cale*, sinonim cu 道 *dao* (*Shuowen jiezi* 說文解字 - *Dicționarul analitic al caracterelor* explică: “行，道也” «行 *hang* [este] 道 *dao*»).

行 pronunțat *héng* în expresia 道行 *daoheng*, folosită în practica 功夫 *gongfu* a călugărilor daoiști, are sensul de *conduită morală, caracter spiritual*, expresie folosită și pentru a desemna metaforic *abilitatea, îndemânarea*. Din acest motiv, putem traduce “執天之行” și prin: «*adoaptă conduita cerului*».

Expresia 天之行 *tian zhi xíng* (lit. *mersul Cerului*) are și sensul de *rațiune*.

盡 *jìn* = *tot, complet, până la limită, exhaustiv, a termina, a face tot posibilul*, iar 矣 *yǐ* este o particulă folosită după un verb sau adjectiv pentru a marca îndeplinirea, încheierea, terminarea. O altă traducere posibilă este: «*Asta-i tot!*».

◎ 天有五賊，見之者昌。五賊在心，施行於天。

Cerul are cinci tâlhari, iar cel care-i observă se va lumina. Cei cinci tâlhari sunt în inimă și sunt puși în mișcare de către Cer.

天 *tian* *Cerul* include aici și celălalt termen binominal 地 *dì* = *Pământul* al expresiei 天地 *tiandi* = *Cerul și Pământul*, prin extensie *lumea, universul*.

賊 *zéi* = *a răni sau a omorâ cu cruzime, criminal, hoț, trădător, dușman*. Cum ideograma este alcătuită din 貝 = *scoică* (貝 貝), *monedă*²¹, prin extensie *obiect prețios*,

¹⁶ expresia se regăsește în capitolele 9, 73, 77 și 81 din *Daode jing* 道德經 al lui *Laozi* 老子.

¹⁷ ca în: “天行有常” «*acțiunea [mișcarea] Cerului are o logică*» (*Xunzi* 荀子, cap. 17 - *Tianlun* 天論 - *Discuții despre Cer*, unde 常 *chang* are sensul de *lege, rutină*, prin extensie *logică, rațiune*).

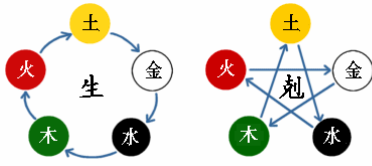
¹⁸ Jacques A. Lavier - *Bio-énergétique chinoise*, Maloine S. A., Paris, 1976, p. 50.

¹⁹ Léon Wieger - *Caractères chinois*, 7 édit., Taichung, Kuangchi Press, 1962, *Leçons étymologiques*, 63, p. 163.

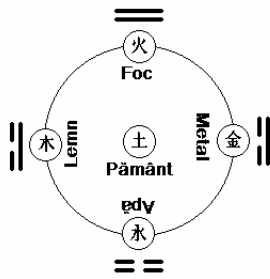
²⁰ Wang Hongyuan - *Aux sources de l'écriture chinoise*, Sinolingua, Beijing, 1994, p. 141.

²¹ primele *monede* chineze au fost făcute din cochilii de *scoică*; în timpul dinastiei *Zhou* 周 (770-

bogație și 戎 = armă²², putem aprecia că, în cazul nostru, 賊 **zei** simbolizează criptat operatorii 生 **sheng** - constructiv²³ și 剋 **ke** - distructiv²⁴ ai legii celor cinci agenți²⁵ 五行 **wu xing** (Lemnul, prin ardere, creează Foc, dar secătuieste Pământul, sugându-i seva; în urma arderii Focului rezultă cenușă = Pământ, Focul topește Metalul; în Pământ se naște Metalul, Pământul absoarbe Apa; Metalul prin topire devine lichid ca Apa, Metalul taie Lemnul; Apa este necesară creșterii Lemnului, Apa stinge Focul).

De altfel, 五行 **wuxing** nu reprezintă altceva decât o exprimare în alți termeni a celor patru momente ale ciclului²⁶: Yin în Yang == = 木 **Lemn** (Lemnul este viu - Yang, dar imobil - Yin), Yang în Yang == = 火 **Foc** (cu dubla sa emisie: căldură și lumină, ambele Yang), Yang în Yin == = 金 **Metal** (Metalul este neviu - Yin, dar structurat, ordonat²⁷ - Yang) și Yin în Yin == = 水 **Apă** (cea mai Yin, neavând nici forma, nici culoare proprie, și care nu opune nici o rezistență, curgând decliv), sprijinite pe un centru: 土 Pământul, care le conține pe toate²⁸.

Pentru aceste motive, putem echivala 天有五賊 prin «Cerul și Pământul conțin cei Cinci agenți».

221 î.e.n.) încă se mai foloseau monede din bronz ce imitau forma unei scoici.

²² rezultat al combinării caracterelor 戈 (戈 lance, halebardă), prin care erau desemnate generic armele de atac (ofensive) și 甲 (甲 cască, prin extensie: armură), prin care erau desemnate armele de apărare (defensive).

²³ 生 **sheng** reprezintă 土 planta care iese din pământ, având la bază un nucleu germinativ, prin extensie: a naște, a produce, a genera, a crește, a trăi, dar și crud, necopt.

²⁴ 剋 **ke** este compus din radicalul 克, reproducând imaginea unui instrument cu mâner folosit la jupuirea animalelor (𠂔 𠂔 𠂔), alături de un alt obiect tăietor 𠂔 → 刀 → |], și are sensul general de a învinge, a supune, a distruge, a oprima; Jacques Lavier (în Bio-énergétique chinoise, Maloine S. A., Paris, 1976, pag. 58) interpretează vechea formă 𠂔 drept a se îndoi sub o povară atât de grea precum acoperișul unei case.

²⁵ după latinescul: ago, agere, egi, actum = a acționa, termen care implică atât ideea de mișcare, cât și intenționalitatea unui rezultat scontat de urmarea drumului (dao 道) în prealabil trasat.

²⁶ adăugarea unei linii suplimentare simbolurilor yang (—) și yin (--) pentru a obține digramele Yin în Yang ==, Yang în Yang ==, Yang în Yin == și Yin în Yin == s-a făcut de jos în sus (☱☱) sau, în cazul reprezentării circulare, de la centru spre periferie.

²⁷ 金 (金) etimografic: în pământ (sub acoperiș) 宀 se găsesc stratificate zăcămintele metalifere 采.

²⁸ În *Sanzi jing* 三字經 - Cartea celor trei caractere, scrisă de Wangying lin 王應麟 în ultima parte a dinastiei Song 宋 (960-1279) și denumită astfel întrucât este scrisă în versete de câte trei caractere fiecare, se explică: (rd. 31) “曰南北，曰西東。” «vorbim despre sud [și] nord, vorbim despre vest [și] est», (rd. 32) “此四方，應乎中。” «aceste patru direcții definesc centrul».

Că cei Cinci agenți ne pot fi și dușmani, aflăm de la **Zhuangzi** 莊子 (cap. 12): “且夫失性有五：一曰五色亂目，使目不明；二曰五聲亂耳，使耳不聰；三曰五臭熏鼻，困憊中顙；四曰五味濁口，使口厲爽；五曰趣舍滑心，使性飛揚。” «Ceea ce ne face să ne pierdem datul firii sunt [în număr de] cinci: în primul rând, cele cinci culori, care tulbură ochii și-i lasă fără vedere, în al doilea rând, cele cinci sunete, care tulbură urechile și le lasă fără auz, în al treilea rând, cele cinci mirosuri, care tulbură nasul, îl astupă și rănesc [inclusiv] ceea ce se află în spatele frunții, în al patrulea rând, cele cinci gusturi, care strepezesc gura și-o lasă sleită, iar în al cincilea rând, interesele și renunțările, care slăbesc inima și fac firea omului să se piardă ca luată de vânt».

昌 **chang**, format prin reduplicarea pictogramei 日 ce reprezintă soarele ☉, are sensul de *lumină*, dar și *a înflori, a prospera*.

心 **xin** (心 un rezervor central, cu un canal de scurgere și un înveliș, desemnând atât *inima, sistemul circulator periferic și pericardul*, cât și *sistemul nervos central, sistemul nervos periferic și meningele*, atașat 火 *Focului*, cu dubla sa emisie: *căldură și lumină*, respectiv *circulație sangvină și influx nervos*²⁹) înseamnă *inimă*, dar și *minte, gândire, spirit, depozitarul sentimentelor și al inteligenței*, precum și *centru*³⁰. “五賊在心” poate fi deci tradus și prin: «Cei cinci agenți sunt în mintea [omului]», în sensul că nu reprezintă decât simboluri.

Mai interesant însă ni se pare ca, pornind de la cap. 42 din 道德經 *Daode jing* a lui 老子 **Laosi**: “道生一， 一生二， 二生三， 三生萬物。” «*Dao naște pe unul, unul naște pe doi, doi naște pe trei, trei naște cele zece mii de lucruri*³¹», unde *unul* este *Marele început*, *doi* este binomul Yin-Yang, iar *trei* reprezintă cele trei niveluri: *Cer* (天 **tian**), *Pământ* (地 **di**), *Om* (人 **ren**), 三, nivelurile *Cer* și *Pământ* fiind Yang-ul și Yin-ul, iar nivelul *Om*, între *Cer* și *Pământ*, reprezentând echilibrul armonios dintre primele două³², să interpretăm pasajul “五賊在心， 施行於天。” drept: «Cei cinci agenți se află la nivelul *Om*³³, [fiind] puși în mișcare de către *Cer* și *Pământ*³⁴».

於 **yu** are aici rol de auxiliar care indică locația (於 → 𠄎 = 𠄎 a lega 二 doi termeni 刀 distincți ai unei propoziții).

²⁹ vezi: Jacques A. Lavier - Bio-énergétique chinoise, Maloine S. A., Paris, 1976, pp. 79-80.

³⁰ de altfel și în latină *cor, cordis* semnifică atât *inimă*, cât și *centru, miez*.

³¹ sintagmă folosită pentru a desemna *lumea vie, întreaga natură, toate lucrurile*, unde 萬 **wan** (lit. *zece mii*) are rolul de a marca pluralul în sens de universalitate, iar 物 **wu** = *substanță, materie, lucru, ființă, făptură*.

³² “陰陽合和而萬物生” «*Yin [și] yang s-au unit în armonie și [astfel] întreaga natură a luat ființă*» (*Huainanzi* 淮南子, cap. 3 - 天文訓 - *Studiul astronomiei*).

³³ 心 **xin** = *mijloc*, deci între *Cer* și *Pământ*, deci nivelul *Om*.

³⁴ 天 **tian** *Cerul* incluzând aici și celălalt termen binominal, 地 **di** = *Pământul*.

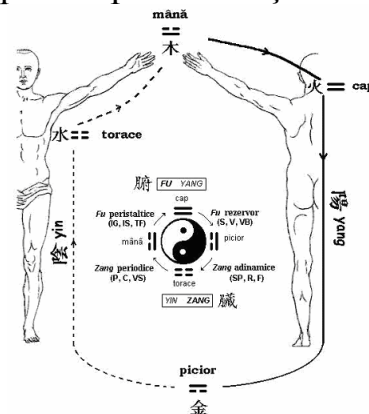
◎ 宇宙在乎手，萬化生乎身。

Întregul univers se odihnește în palmă, multitudinea de transformări se nasc în corpul omenesc.

宇宙 = *univers*, unde 宇 *yu* = *totalitatea spațiului* și 宙 *zhou* = *totalitatea timpului*, termeni explicați în *Huainan zi* 淮南子, cap. 11 (齊俗訓) astfel: “往古來今謂之宙，四方上下謂之宇。” «din vechime și până în prezent se numește 宙 *zhou*, în toate direcțiile [lit.: în cele patru puncte cardinale, în sus și în jos] se numește 宇 *yu*».

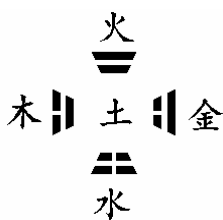
Palmele, mai precis 手 *shou* - *mâinile*, ca de altfel și 足 *zu* - *picioarele*, reprezintă locurile prin care Universul (nivelurile *Cer* și *Pământ*) influențează modelator nivelul *Om* (人).

În *Huangdi neijing* 黃帝內經 *Tratatul interioarelor al Împăratului galben* - (*Suwen* 素問, cap. 5), după ce Yang-ul este asimilat Cerului, iar Yin-ul este asimilat Pământului: “清陽爲天，濁陰爲地。” «*Yang-ul clar este Cerul, yin-ul tulbure este Pământul*», se precizează că: “地氣上爲雲，天氣下爲雨。” «*Energia Pământului urcă precum norii, Energia Cerului coboară precum ploaia*»³⁵. De unde se explică “poziția anatomică” a medicinei chineze, care așează omul cu mâinile ridicate și palmele orientate înaintea 兌, astfel încât *yang-ul coboară* și *yin-ul urcă*. Cu alte cuvinte, meridianele *yang* pornesc de la mână spre cap și continuă de la cap spre picior, iar meridianele *yin* pornesc de la picior spre torace și continuă de la torace spre mână.

³⁵ și în *Liji* 禮記 - *Cartea ritualurilor*, capitolul *Yueling* 月令 - *Comandamentele lunare* se menționează: “天氣下降，地氣上騰。” «*Energia Cerului coboară, energia Pământului urcă*», iar în *Lü shi chungqiu* 呂氏春秋 - *Primăverile și toamnele maestrului Lü*, cap. 5 - *大樂 Dayue*, se precizează: “太一出兩儀，兩儀出陰陽。陰陽變化，一上一下，合而成章。渾渾沌沌，離則復合，合則復離，是謂天常。…萬物所出，造於太一，化於陰陽。” «*Marea Unitate produce Cerul și Pământul, Cerul și Pământul produc Yin și Yang. Yin și Yang se transformă, unul [mergând] în sus, iar celălalt în jos, unindu-se și devenind un tot. [În mod cu totul] haotic [Yin și Yang] se separă dar din nou se unesc, se unesc și din nou se separă: [aceasta] se numește Legea Naturii. [...] Întrega natură [cele zece mii de lucruri] este produsă și creată de către Marea Unitate și transformată de către Yin și Yang*», unde expresia 兩儀 *liangyi* = *Cerul și Pământul* (lit. simbolul dual, compus din 兩 *liang* = doi, amândoi, mutual, reciproc și 儀 *yi* = imagine, simbol).

Deci, din punct de vedere al sensului circulației 氣 *qi* energiei prin meridiane, extremitatea distală a membrului superior reprezintă locul de trecere al Yin-ului în Yang == (mișcarea 木 Lemn), iar extremitatea distală a membrului inferior reprezintă locul de trecere al Yang-ului în Yin == (mișcarea 金 Metal), capul reprezentând locul de trecere a Yang-ului în Yang == (mișcarea 火 Foc), iar toracele, a Yin-ului în Yin == (mișcarea 水 Apă).

În cazul nostru se vorbește doar despre mână, deoarece aceasta reprezintă simbolul libertății umane: singur omul poate executa *acte manuale*, membrele anterioare ale animalelor participând doar la propulsie.

化 *hua* (化) = *transformare* reprezintă etimografic un 亠 → 匕 → 人 (notat 亠 în caractere compuse) *om în picioare (viu)*, alături de un 匕 → 匕 → 匕 *om mort*, poate cea mai ilustrativă explicare a acestui termen găsindu-se în *Zhuangzi* 莊子 (cap. 22): “已化而生，又化而死。” «O transformare și [este] viață, încă o transformare și [este] moarte». Dealtfel, chinezii folosesc expresiile 出生 *chusheng* = *a ieși în viață și* 入死 *rusi* = *a intra în moarte pentru a se naște și a muri*³⁶, ipostaze 陽 *yang* și 陰 *yin* ale existenței umane, fără diferențe de fond între ele, prin 出³⁷ și 入³⁸ înțelegându-se aici *ieșirea și intrarea (reîntoarcerea) ciclică din și respectiv în starea de neființă inițială, relația dintre viață și moarte nefiind una de opoziție, ci de complementaritate*³⁹. În *Huangdi neijing* 黃帝內經 *Tratatul interioarelor al Împăratului galben* - (*Lingshu* 靈樞, cap. 4), se afirmă: “陰之與陽也，異名同類。” «Yin-ul și yang-ul [au] nume diferite, [dar sunt] la fel», iar *Liezi* 列子 (cap. 1) ținând în mână un craniu, îi spune discipolului său *Baifeng* 百豐: “唯子與彼知而未嘗生未嘗死也” «El și cu

³⁶ *Laozi* 老子 - *Daode jing* 道德經 (cap. 50): “出生入死。” «[Oamenii] ies [în] viață și intră [în] moarte». Caracterul eliptic al frazei permite și echivalările: «a ieși înseamnă a trăi, a intra înseamnă a muri», «a ieși în viață înseamnă a intra în moarte» sau «cine iese-n viață, intră și în moarte» (cf. Lao zi, Cartea despre Dao și putere, completată cu pasaje ilustrative din Zhuang zi - Introducere, traducere din chineza veche și note de Dinu Luca, Ed. Humanitas, București, 1993, p. 227).

³⁷ 出 (出) *chu*, înaintare a vegetației, tânăra plantă 屮 formând o a doua pereche de frunze și începând să se întindă (unii autorii văd în acest caracter piciorul 屮 care 丩 părăsește o incintă), cu sensul de *a ieși, a apare, a arăta, dar și a ieși din, a naște, a produce*.

³⁸ 入 (入) *ru*, pătrunderea în sol a rădăcinilor plantei, are sensul de *a intra, a pătrunde, prin extensie a uni, a se reuni*.

³⁹ “生也死之徙，死也生之始。” «Viața urmează morții, [iar] moartea este la originea vieții.» ... “人之生，氣之聚也。聚則爲生，散則爲死。” «Viața omului apare pentru că 氣 energia se strânge la un loc [se condensează]. Când se strânge la un loc, [omul] se naște, când se risipește, [omul] moare.» “若死生爲徙，吾又何患？” «Dacă viața și moartea se însoțesc una pe cealaltă, ce motiv de durere mai există pentru noi?» (*Zhuangzi* 莊子, cap. 22).

mine știm că diferența dintre viață și moarte nu este decât imaginară»⁴⁰.

身 **shen** este *corpul omenesc*, indiferent de sex, un fel de *androgen*, forma primitivă 𠄎 𠄎 ilustrând un om văzut din profil, care prezintă atât un abdomen gravid, semn al feminității (*yin*), cât și un penis, semn al masculinității (*yang*).

Ⓢ 天性人也，人性機也。立天之道，以定人也。

Natura celestă [îi aparține] omului, natura umană [reprezintă] forța motrice [a acesteia]. Stabilește Calea Cerului și vei determina [Calea] Omului.

性 **xing** = *natural, înnăscut, instinct, caracter, dispoziție*, etimografic: *ceea ce 生 se naște din 心 inimă* (notat în caractere compuse 𠄎).

機 **ji** = *război de țesut*, prin extensie: *mecanism, mașinărie, resort, forță motrice*, unde 幾 **ji**, cu forma veche 𠄎 = 𠄎 grănicerii (𠄎 om înarmat cu o 𠄎 halebardă) sunt atenți la 𠄎 cea mai fină (semnul 𠄎 = *fir de mătase*, obținut prin golirea simultană a două go-goși, dedublat) mișcare, pe lângă rolul de element fonetic, semnifică *mic, aproape imperceptibil, fin*, prin extensie: *primul indiciu, început*; deci 機 **ji** s-ar putea traduce și prin *forță motrice primordială (primum movens)*. **Zhuangzi** 莊子 (cap. 18) spune: “萬物皆出於機，皆入於機。” «Toate ființele [萬物 = cele zece mii de lucruri] ies din această forță motrice și toate reintră în ea.»

Ⓢ 天發殺機，鬥轉星移。地發殺機，龍蛇起陸。人發殺機，天地反覆。天人合發，萬化定基。

[Când] Cerul [își] mobilizează principiile nocive, deplasează stelele și [le] schimbă [poziția]. [Când] Pământul [își] mobilizează principiile nocive, dragonii și șerpii ies din pământ. [Când] Omul [își] mobilizează principiile nocive, Universul se răstoarnă. [Când] Cerul și Omul își unesc forțele, se pune baza celor zece mii de transformări.

殺機 **shaji** = *a planui un omor, plan criminal*.

În ediția lui **Yuyan** 俞琰 (sfârșitul secolului XIII) întâlnim varianta: “星辰隕伏” «stelele cad de pe cer».

Ⓢ 性有巧拙，可以伏藏。

De felul lui [omul] poate fi [când] inteligent, [când] prost, [iar una dintre aceste calități] poate fi ascunsă [în cealaltă].

⁴⁰ traducere de Léon Wieger, în: Les pères du système taoïste, Lie-tzeu, 1 E, Cathasia, Paris, 1950, p. 73.

巧 **qiao** = îndemânare, ingeniozitate, inteligență, istețime.

Laozi 老子, în *Daode jing* 道德經 (cap. 45), spune: “大巧若拙” «Marea istețime este asemenea prostiei» sau, mai corect: «Măiestria desăvârșită se aseamănă neîndemânării»⁴¹, întrucât antonimele 巧 **qiao** și 拙 **zhuo** se referă în primul rând la abilitățile manuale, și doar în subsidiar la cele intelectuale, “大辯若訥” «Marea elocință pare bâlbâială».

◎ 九竅之邪，在乎三要，可以動靜。

Vicierea celor nouă orificii depinde de [cele] trei căi de acces [prin care] este permisă acțiunea [factorilor nocivi].

九竅 **jiuqiao**, cele nouă orificii sunt: 目 **mu** = ochii, 耳 **er** = urechile, 鼻 **bi** = nările (lit. *nasul*), 口 **kou** = gura, 前陰 **qianyin** = regiunea intimă anterioară, cuprinzând organele genitale externe, inclusiv uretra și 後陰 **houyin** = regiunea intimă posterioară, respectiv anusul.

邪 **xie**, cu forma veche 𠄎, este compus din radicalul 牙 **ya** (𠄎 𠄎 𠄎), prin care sunt desemnați *dinții încleștați*, deci *a mușca* (dar și *a ataca cu feroare*, precum și *a apăra*, de unde sensul extins de *drapel militar*), având alăturat semnul 𠄎, notat astăzi 邑 sau 阝 în caracterele compuse, respectiv un 𠄎 *teren*, sediu al 𠄎 → 巴 *autorității* (𠄎 = jumătatea dreaptă a lui 𠄎, ansamblu din două bucăți de lemn sau de jad tăiate după o linie neregulată, care servea împăratului la investirea demnitarilor în funcție, acestora dându-li-se jumătatea dreaptă 𠄎 spre a o folosi ca *sceptru*, dacă era din lemn, sau *pecete, sigiliu*, dacă era din jad, iar cea stângă 𠄎 rămânând drept *probă*), cu sensul de *capitală*. 邪 **xie** este deci cel care *atacă autoritatea*, deci *rău, ilegal, pervers, obscen*. În limbajul medicinei tradiționale chineze, prin 邪氣 **xieqi** sunt desemnate *energiile perverse, miasmele, influențele nesănătoase ale mediului*, sau, mai elegant exprimat: *factorii patogeni exogeni*.

要 **yao** = *a invita, a chema către, a atrage, a aștepta sosirea cuiva, a merge în întâmpinarea cuiva, a se întâlni, reuniune*⁴².

三要 **san yao**, tradus de noi prin *cele trei căi de acces*, sunt ochii, urechile și gura, “porți” prin care simțurile sunt *atruse, invitate să genereze 欲 dorințe*⁴³.

⁴¹ Traducere de Șerban Toader, în: Lao zi, Cartea despre Tao și virtuțile sale, Biblioteca Orientalis, Ed. Științifică, București, 1999, p. 125.

⁴² de asemenea, în unele cazuri, particulă care marchează viitorul sau condiționalul.

⁴³ 欲 **yu** = *dorință, plăcere, pasiune*, 谷 (𠄎) *vale*, prin extensie *a curge, confluență* a 欠 *sufleurilor* (compus din 人 *om* și 彡 *suflet, expirație*, sinonim al lui 气 **qi**). **Xunzi** 荀子 (cap. 22 - 正名 - *Denumirile corecte*) explică: “欲者、情之應也。” «*欲 yu [înseamnă] a se gândi la plăceri*».